

כך נקבע עתיד האומה

דן בן-דוד

כל צד במערכת הפוליטית הישראלית מבין בדיוק מה עומד על הפרק: הפינוי, אם יצא אל הפועל, מסמל את תחילתו של עידן חדש במדינה. עבור כל אחד מהצדדים, זו סוגיה קיומית. רק הכרעה הנתפסת כמתקבלת באופן דמוקרטי וענייני תעניק את הלגיטימיות שיכולה להקטין את הסיכוי למלחמת אחים. הגענו אל הצומת שהודחקה תמיד, ועל הדור שלנו הוטל לקבל את ההכרעה שהדורות הקודמים גלגלו לפתחנו.

שאלת הפינוי היא רק אחת מהשאלות החשובות שעליהן נצטרך להכריע במשמרת שלנו. יש לבנות מחדש את מערכת החינוך הגרועה במערב לפני שתטביע את הדורות הבאים ללא הכלים הנחוצים להתמודדות בעולם פתוח, תחרותי ואכזר. יש לשנות מקצה לקצה את סדר היום הלאומי במדינה הגורם מאז שנות השבעים לנסיקה מתמדת לפסגות המערביות בתחומי האבטלה, העוני ואי-השוויון בהכנסות.

בשיטה פוליטית צנטריפוגלית כמו שלנו, הסחיטה היא הנורמה, הראיה המערכתית אינה מצליחה לבצבץ מתוך ענני האינטרסים האישיים – והמדינה שוקעת אל תרדמת מדינית, בטחונית, חברתית וכלכלית מתוצרת כחול-לבן המאיימת להפוך לתרדמת סופנית.

הדוגמא של סוגיית הפינוי אומרת הכל על רמת הנבחרים ועל כללי המשחק שהשיטה הפוליטית בישראל מצמיחה. כל שאר הסוגיות העומדות על סדר היום בחודשים הקרובים מתגמדות מול חשיבות ההכרעה והשלכותיה על עתיד המדינה. בהינתן שראש הממשלה אכן מתכוון לפנות התנחלויות, אז אין ספק שמי שבעד הפינוי חייב לאפשר לממשלתו לשרוד כדי לבצע את המהלך ומי שמתנגד חייב לעשות הכל – במסגרת החוק – כדי להפיל את ממשלתו. זה אינו הזמן לפוליטיקה קטנה, לדילים ולשטיקים.

אך הח"כים החרדים מוכנים למכור את נשמתם בהצבעה על הפינוי תמורת כשליש מיליארד ש"ח נוספים למוסדותיהם. יקבלו, יצביעו בעד פינוי. לא יקבלו, יצביעו נגד. באיזה לילה חשוך נפרדו המצפון, המוסר והנשמה היהודית מהטוענים לשמירה על גחלת דתנו?

השרים נתניהו, שלום, לבנת, נווה, הנגבי, כץ ושות', ממנהיגי (?) מפלגת השלטון בהחלט מבינים את גודל השעה ואת חשיבות ההכרעה על עתיד המדינה. לכן הם מתנגדים, תומכים, מתנגדים, תומכים בנחישות רבה בעמדה שתבטיח – את עתידם הפוליטי בלבד. אלה האידיאלים המושרשים אצלם עמוק.

גם לטומי לפיד ולמפלגת שינוי עקרונות ברורים מאוד. השלכות הפינוי או אי-הפינוי על עתיד האומה קטנים עליהם לעומת החשיבות של מניעת סחיטת החרדים. הם יודעים בדיוק אילו נסיבות מצדיקות הוצאת תותח האולטימטום.

ומפלגת העבודה? אריק שרון סיפח לעצמו נתח גדול ממצע מפלגתם – מה שאינו מונע מהם להעלות בכנסת הצעות אי-אימון כדי להפילו. הרי עבור הסיפוח הרעיוני לא התקבלה כל תמורה חומרית במונחים של כסאות עם וולוו. לא משלם, לא תומכים. יש דברים חשובים, ויש דברים חשובים ב"אמת".

בין הנבחרים הלא-קיצוניים שלנו בכנסת ובממשלה, נדיר מדי השילוב בין רוחב אופקים, יכולת אישית, יושרה ציבורית, ומצפן פנימי מכויל היטב. השיטה הפוליטית הקיימת מקשה על כניסת אנשים כאלה פנימה ומצרה את מרחב התמרון הממלכתי של מי שכבר בפנים.

זו שיטה שבה ראש ממשלה חייב למנות את אויביו הפוליטיים הראשיים לתפקידים הבכירים ביותר בממשלתו כדי לשרוד – עם כל ההשלכות הנובעות מכך על יכולתו למשול. זו שיטה שחוסר היציבות טבוע ביסודותיה, מה שמתמרץ סחיטות ואיומים תמידיים מבחוץ ומבפנים. זו שיטה הגורמת למחויבות הנבחר למרכז המפלגה במקום accountability לציבור בוחריו. זו שיטה המשחיתה את אושיות השלטון והמוסר בישראל.

הדיון על הפינוי אינו רק מסמל את הקוטביות בתוך העם. הוא מסמל בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים מה יהיה גורלנו אם לא נשנה מקצה לקצה את סוג הממשל בישראל ואת אופן בחירתו.